

Sygn. akt XX GC 978/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: **SSO Magdalena Gałązka**

Protokolant: **Konrad Tkacz**

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2022 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z o.o. w W.

przeciwko (...) S.A. w W.

z udziałem interwenienta ubocznego (...) w W. (Francja) po stronie pozwanego

o zapłatę kwoty 425 826 złotych

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda (...) spółki z o.o. w W. kwotę 425 826 złotych (czteryście dwadzieścia pięć tysięcy osiemset dwadzieścia sześć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 4 lutego 2021 roku do dnia zapłaty;
2. ustala, że powód wygrał proces w całości, pozostawiając szczegółowe rozliczenie kosztów referendarzowi sądowemu.

SSO Magdalena Gałązka

XX GC 978/21

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z o.o. w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 425 826 złotych wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Interwenient uboczny po stronie pozwanego (...) w W. (Francja) wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. W dniu 26 kwietnia 2018 roku pozwany (...) wystawił na rzecz beneficjenta gwarancji (...) spółki z o.o. w W. gwarancję dobrego wykonania umowy/należytego wykonania zobowiązań gwarancyjnych nr (...). Gwarancja została wystawiona na zlecenie (...) spółki z o.o. w W. (zleceniodawca udzielenia gwarancji bankowej, dalej jako (...)) w celu zagwarantowania właściwego wykonania przez (...) jego zobowiązań gwarancyjnych wynikających z umowy zawartej 29 września 2016 roku z (...) spółką z o.o. w W.. W treści gwarancji wskazano, że ww. umowa dotyczyła wybudowania hotelu wraz z parkingiem podziemnym i infrastrukturą przy ul. (...) w K. oraz że na jej podstawie (...) miał obowiązek ustanowić gwarancję należytego wykonania swoich zobowiązań gwarancyjnych w kwocie 1 000 000 złotych, co stanowi 5% kwoty wynagrodzenia netto umowy.

Pozwany jako gwarant zobowiązał się, zrzekając się wszelkich praw do sprzeciwu i obrony wynikających z długu podstawowego oraz nieodwołalnie i na pierwsze żądanie, zapłatę na rzecz beneficjenta gwarancji (...) jakiegokolwiek kwoty do wysokości 1 000 000 złotych. Gwarancja miała zostać wypłacona po otrzymaniu pisemnego żądania beneficjenta zawierającego oświadczenie, że (...) naruszył swoje zobowiązania gwarancyjne wynikające z umowy z 29 września 2016 roku oraz wskazujące, w jakim zakresie dopuścił się tego naruszenia. Gwarancja obowiązywała do 10 kwietnia 2021 roku dla roszczeń (...) powstałych od 16 maja 2018 roku.

Gwarancja podlegała prawu polskiemu.

Gwarant wyraził także zgodę na przeniesienie wierzytelności beneficjenta gwarancji na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości, na której budynek jest zlokalizowany, wraz z przeniesieniem wierzytelności zabezpieczonych gwarancją; zastrzegł jednak konieczność powiadomienia go w sposób określony dla żądania zapłaty (gwarancja bankowa wraz z aneksem w języku wystawienia, k- 19-20, tłumaczenie przysięgłe, k- 21 do 23).

II. W dniu 22 października 2019 roku została zawarta umowa sprzedaży nieruchomości, na podstawie której (...) spółka z o.o. w W. zbyła na rzecz (...) spółki z o.o. w W. nieruchomość przy ul. (...) w K. stanowiącą cztery działki gruntu zabudowane budynkiem hotelowym, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Na podstawie ww. umowy sprzedaży sprzedający przeniósł na kupującego także inne (poza nieruchomością) składniki majątkowe, m. in. przysługujące mu gwarancje budowlane. Załącznik 1.1.15 jako "gwarancje budowlane" wskazywał:

- prawa wynikające z gwarancji i rękojmi udzielone na podstawie umowy o generalne wykonawstwo zawartej 29 września 2016 roku między (...) a (...) oraz

- gwarancję bankową nr (...) wystawioną 26 kwietnia 2018 roku przez (...) na rzecz (...) jako beneficjenta gwarancji (umowa sprzedaży wraz z załącznikami, k- 25 do 66, pkt. 6 umowy, k- 34, pkt. 2 umowy, k- 28 i verte, załącznik 1.1.15, k- 43).

III. W dniu 29 października 2019 roku spółka (...) zawiadomiła (...) o zawarciu w dniu 22 października 2019 roku umowy sprzedaży nieruchomości oraz o przeniesieniu na jej podstawie wierzytelności z gwarancji bankowej wraz z wierzytelnościami zabezpieczonymi tą gwarancją na rzecz (...) spółki z o.o. w W. jako nabywcy nieruchomości. Bank potwierdził otrzymanie tego zawiadomienia w dniu 13 listopada 2019 roku (zawiadomienie, k- 73, tłumaczenie przysięgłe, k- 70 -71).

IV. W dniu 6 marca 2020 roku pozwany potwierdził w piśmie do powoda, że przeniesienie na niego wierzytelności beneficjenta gwarancji wraz z przeniesieniem wierzytelności zabezpieczonych tą gwarancją jest skuteczne oraz że uznaje powoda za aktualnego beneficjanta gwarancji (potwierdzenie, k- 77, tłumaczenie przysięgłe, k- 78, pismo powoda, k- 73, tłumaczenie przysięgłym, k- 74-75).

V. Pismem z 30 grudnia 2020 roku powód wystąpił do pozwanego banku z pisemnym żądaniem wypłaty kwoty 425 826 złotych z gwarancji bankowej. Wskazał, że (...) naruszył umowę z 29 września 2016 roku poprzez nieusunięcie usterek technicznych ujawnionych w okresie gwarancyjnym w budynku hotelowym w K.. Usterki te obejmują: konieczność wymiany instalacji glikolowej, awarię kotłów, oświetlenia awaryjnego, czujnika przeciwwamrozeniowego i nagrzewnicy, dysku kamer monitoringu, niesprawności kamery, uszkodzeń w izolacji rur i oprzyrządowania na dachu, izolacji termicznej przewodu kanalizacyjnego parkingu, dylatacji ścian i sufitów, braków w strukturze sufitu podwieszanego, uszkodzenia elewacji zewnętrznej, uszkodzenia połączenia kołnierзовego pompy cyrkulacyjnej i korozji elementów w przyłączach wody. Żądana kwota 425 826 złotych brutto stanowi łączny koszt usunięcia usterek (żądanie zapłaty, k- 80, k- 83, tłumaczenie przysięgłe, k- 81).

Pozwany otrzymał wezwanie 26 stycznia 2021 roku. Pismem z 8 lutego 2021 roku odmówił realizacji gwarancji bankowej. Powołał się na nadużycie gwarancji polegające na tym, że w postępowaniu upadłościowym spółki (...) sędzia komisarz postanowieniem z 18 czerwca 2020 roku wyraził zgodę na odstąpienie przez syndyka masy upadłości (...) od umowy gwarancji, zawartej 29 września 2016 roku między (...) a (...), z której roszczenia zostały następnie przeniesione

na powoda. Ponieważ odstąpienie przez syndyka od umowy nastąpi ze skutkiem na dzień ogłoszenia upadłości, tj. na 20 lutego 2020 roku, bank uznał, że na dzień wystąpienia z żądaniem wypłaty z gwarancji, zabezpieczone roszczenie nie mogło powstać (pismo banku, k- 85).

Powód nie zgodził się z taką kwalifikacją zgłoszonego roszczenia (wezwanie przedsądowe, k- 87-88).

VI. Upadłość spółki (...) została ogłoszona 20 lutego 2020 roku (ogłoszenie, k- 128).

W toku tego postępowania, w dniu 18 czerwca 2020 roku sędzia komisarz wydał postanowienie o zezwoleniu syndykowi (...) na odstąpienie od umowy gwarancji zawartej w umowie o generalne wykonawstwo z 29 września 2016 roku, której stronami był upadły oraz spółka (...) (następnie spółka (...)). W uzasadnieniu sędzia wskazał m. in., że odstąpienie przez syndyka od umowy gwarancji doprowadzi do "bezzprzedmiotowości istnienia gwarancji bankowej", ponieważ "nie będzie istniało zobowiązanie, które ona zabezpiecza". Wyjaśnił, że "akcesoryjność tego rodzaju umowy polega na tym, iż zobowiązanie z niej wynikające jest ściśle związane ze zobowiązaniami, których wykonanie umowa ta zabezpiecza".

W uzasadnieniu postanowienia wskazano także, że druga strona umowy, od której odstąpiono, może dochodzić należności z tytułu wykonania zobowiązania i poniesionych strat. Koszty prac zastępczych, usunięcia usterek, awarii oraz wykonania „innych prac przez osoby trzecie (...) może zgłosić jako wierzytelność do masy upadłości i uzyskać ich zaspokojenie w ramach planu podziału. Taka ścieżka stanowi jedyną możliwość realizacji uprawnień z gwarancji dobrego wykonania, bowiem upadły nie ma możliwości wykonania prac naprawczych (postanowienie z uzasadnieniem, k- 129 do 134, wnioski syndyka, k- 510 do 519, informacja o prawomocności, k- 521).

Syndyk (...) odstąpił od ww. umowy gwarancji skierowanym do powoda oświadczeniem z 11 października 2021 roku, ze skutkiem na dzień ogłoszenia upadłości (...) (oświadczenie, k- 343 do 346).

VII. W umowie o (...) udzielił zamawiającemu (...) gwarancji i rękojmi w odniesieniu do robót będących przedmiotem umowy. Umowa określała terminy gwarancji i rękojmi dla poszczególnych robót (np. 10 lat dla elementów konstrukcyjnych i szczelności pokrycia dachowego, 6 lat dla izolacji i połączeń); okresy rękojmi i gwarancji rozpoczynały bieg w dniu podpisania protokołu potwierdzającego usunięcie wad wymienionych w protokole odbioru końcowego. Wykonawca zobowiązał się dostarczyć zamawiającemu gwarancję dobrego wykonania w wysokości równej 10% kwoty wynagrodzenia netto. Gwarancja miała być nieodwołalna, bezwarunkowa, płatna na pierwsze żądanie, przenoszalna bez zgody wykonawcy i miała zabezpieczać wszelkie roszczenia zamawiającego wobec wykonawcy wynikające z umowy o generalne wykonawstwo (art. 16.1, 16.2, 19.1 umowy, k- 380-381).

Protokół odbioru końcowego prac został sporządzony 10 kwietnia 2018 roku (protokół wraz z listą usterek, k- 385 do 394).

VIII. Przed zawarciem umowy sprzedaży nieruchomości powód sporządził badanie due diligence tej nieruchomości. W sporządzonym 21 maja 2019 roku raporcie technicznym została zawarta lista usterek wykrytych na obiekcie. Niektóre z tych usterek (np. brak ciągłości izolacji termicznej stropu, brak połączenia pomiędzy instalacją odgromową a metalowymi barierkami na dachu, niedostateczna ochrona odgromowa, niepoprawnie wykonana izolacja ogniowa przy przejściach przez ściany kanałów wentylacyjnych) zostały zakwalifikowane jako "do wykonania w ramach gwarancji trzyletniej" (spis treści raportu wraz z listą usterek, k- 367 do 372).

IX. Interwenient uboczny jest poręczycielem umowy zlecenia udzielenia gwarancji bankowej zawartej między (...) a (...) (oświadczenie poręczyciela, k- 562 do 567, umowa ramowa, k- 569 do 581).

Powyższym dowodom Sąd nadał walor wiarygodności. Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane między stronami - strony wywodziły z nich jedynie odmienne wnioski prawne. Rozbieżności między stronami miały charakter prawny i wynikały z odmiennych poglądów prawnych na zasadność roszczenia powoda.

Niektóre przedstawione dokumenty nie miały jednak znaczenia w niniejszej sprawie. Dotyczy to wniosku syndyka z 11 sierpnia 2020 roku (k- 523 do 535), postanowienia sądu upadłościowego z 28 marca 2022 roku (k- 537 do 539) oraz sprawozdania z czynności syndyka (k- 541 do 560).

Sąd pominął zgłoszony przez interwenienta ubocznego dowód z opinii biegłego oraz z zeznań świadka J. S., a także zgłoszony przez pozwanego dowód z zeznań świadka – syndyka masy upadłości (...). Dowody te były zbędne w niniejszym postępowaniu. Ponieważ pominięcie tych dowodów wynika z kwestii prawnych, zostanie szczegółowo omówione w dalszej części uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje: powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

I. Przedmiotem żądania pozwu jest nabyte przez powoda roszczenie beneficjenta gwarancji przeciwko gwarantowi o wypłatę gwarancji bankowej. Rozważania należy rozpocząć od uporządkowania pewnych kwestii terminologicznych. W sprawie występuje kilka odrębnych zobowiązaniowych stosunków prawnych. Pierwszy - to umowa o generalne wykonawstwo zawarta 29 września 2016 roku między upadłym (...) jako wykonawcą prac budowlanych oraz (...) jako inwestorem tych prac. W art. 16 tej umowy (...) udzielił inwestorowi gwarancji jakości na wykonane prace budowlane oraz zobowiązał się do ustanowienia na jego rzecz gwarancji bankowej stanowiącej zabezpieczenie zobowiązania z tytułu gwarancji dobrego wykonania. Udzielenie tej gwarancji, mimo, że zawarte w umowie o roboty budowlane (umowa o generalne wykonawstwo należy do tej kategorii) wykreowało odrębny stosunek zobowiązaniowy między (...) i (...), będący następnie źródłem zlecenia mBankowi przez (...) udzielenia gwarancji bankowej na rzecz (...) jako beneficjenta gwarancji (dla porządku należy zaznaczyć, że wniosek o udzielenie/wystawienie gwarancji nie został przedłożony do akt - nie było to jednak niezbędne). Ostatni stosunek zobowiązaniowy stanowi w tym układzie gwarancja bankowa udzielona przez (...) na rzecz beneficjenta, która następnie wraz z umową sprzedaży nieruchomości została przeniesiona na powoda jako nabywcę tej nieruchomości. Właśnie ten ostatni stosunek prawny stanowi przedmiot rozstrzygnięcia Sądu w niniejszej sprawie. Z kolei syndyk masy upadłości (...) odstąpił od umowy gwarancji dobrego wykonania zawartej w umowie o generalne wykonawstwo. Tym samym doszło do rozwiązania drugiego z opisanych wyżej stosunków zobowiązaniowych, uregulowanego w art. 16 umowy o generalne wykonawstwo.

II. Podstawowy zarzut pozwanego (także interwenienta ubocznego) stanowiło nadużycie gwarancji bankowej przez jej beneficjenta. Pozwany argumentował, że z chwilą realizacji przez syndyka masy upadłości (...) kompetencji do odstąpienia od umowy gwarancji dobrego wykonania, umowa ta "nie będzie istnieć". Tym samym "nie będzie też istnieć umowa gwarancyjna, która stanowiła podstawę do udzielenia gwarancji bankowej" (k-104). W ocenie pozwanego, zarzucane nadużycie prawa z gwarancji bankowej w tym się więc wyraża, że beneficjent żąda jej realizacji, mimo że ustał stosunek zobowiązaniowy gwarancji dobrego wykonania, z którego roszczenia zostały zabezpieczone wystawieniem gwarancji bankowej. Zarzut pozwanego opiera się więc na argumentie tego rodzaju związku między gwarancją dobrego wykonania (zawartą w umowie o generalne wykonawstwo) a wystawioną gwarancją bankową, który skutkuje brakiem możliwości realizacji gwarancji bankowej w razie ustania (z jakiegokolwiek powodu) stosunku zobowiązaniowego, który gwarancja bankowa zabezpieczała. Pozwany odwołał się w tym zakresie do treści postanowienia sędziego komisarza zawierającego taką argumentację prawną. Zarzut pozwanego jest jednak nietrafny, z dwóch względów.

Po pierwsze, ewentualne rozwiązanie stosunku podstawowego (gwarancji dobrego wykonania) pozostaje bez wpływu na roszczenie z gwarancji bankowej - a to z uwagi na treść tej gwarancji, która była nie tylko gwarancją nieodwołalną i na pierwsze żądanie, ale dodatkowo taką, w której bank – gwarant **zrzekł się wszelkich praw do sprzeciwu i obrony wynikających z długu podstawowego**. Powyższe postanowienia ukształtowały gwarancję w niniejszej sprawie jako typ czynności prawnej abstrakcyjnej i nieakcesoryjnej, odrywającej się całkowicie od długu podstawowego, którego zabezpieczenie gwarancja stanowiła. Przy tego typu gwarancji podnoszenie zarzutów ze stosunku podstawowego jest niedopuszczalne (por. uchwała składu 7 sędziów SN z 16 kwietnia 1993 r., III CZP 16/93, uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 28 kwietnia 1995 r., III CZP 166/94, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 10 lutego 2010 r., V CSK 233/09 i powołane tam orzeczenia). Kwalifikacji tej nie zmienia fakt, że przy

żądaniu wypłaty z gwarancji beneficjent musiał wskazać przyczynę wystąpienia z żądaniem, tj. wskazać na naruszenie przez (...) zobowiązań gwarancyjnych z umowy z 29 września 2016 roku oraz określić zakres tego naruszenia. Gwarant nie mógł natomiast weryfikować, czy przyczyna wskazana w wezwaniu go do wypłaty rzeczywiście zaistniała.

Takie ukształtowanie gwarancji wprost wynika z jej treści, w tym z dość jednoznacznego zastrzeżenia o braku wpływu stosunku podstawowego na treść gwarancji. Skoro więc gwarant sam wykluczył możliwość powoływania się na obronę wynikającą z długu podstawowego, nie może następnie argumentem dotyczącym tego długu podstawowego (a nieistnienie tego długu należy do tej kategorii) uzasadniać zarzutu nadużycia gwarancji bankowej. Gwarant sam bowiem przewidział w treści gwarancji sytuację, w której formalnemu uprawnieniu gwaranta nie będzie towarzyszyć uprawnienie w sensie materialnym, i zgodził się na realizację gwarancji także w takim przypadku. Aktualna zmiana stanowiska gwaranta i odmowa realizacji prawnego obowiązku, który na siebie przyjął, nie zasługuje na ochronę prawną.

Gwarancja bankowa może rzecz jasna uprawniać bank - gwaranta do podnoszenia zarzutów także ze stosunku podstawowego. Wymaga to jednak takiego właśnie ukształtowania gwarancji bankowej w zleceniu udzielenia tej gwarancji; w świetle swobody umów jest to dopuszczalne (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 12 lipca 2022 r., II CSKP 436/22 i przywołane tam orzecznictwo). Taki przypadek w niniejszej sprawie jednak nie występuje, o czym przesądza treść gwarancji omówiona powyżej.

Co więcej, realizacja gwarancji (ukształtowanej jako abstrakcyjna, nieakcesoryjna) w przypadku, gdy zabezpieczane nią roszczenie nie istnieje w sensie materialnym (np. z powodu nieważności) bądź nie istnieje w takiej wysokości, w jakiej gwarancja została wypłacona, nie jest jakąś szczególną sytuacją w obrocie. Brak ważnego zobowiązania zleceniodawcy gwarancji wobec beneficjenta nie ma wpływu na istnienie ważnego zobowiązania gwaranta wobec beneficjenta gwarancji. Można zaryzykować stwierdzenie, że jest to częsty przypadek (zwłaszcza druga sytuacja), i nie tylko nie stanowi nadużycia gwarancji, ale stanowi wręcz atut gwarancji bankowej jako narzędzia szybkiego i pewnego zabezpieczenia, bez względu na sytuację finansową zleceniodawcy jej udzielenia. Taka sytuacja jest przy tym zgodna z postanowieniami gwarancji bankowej. Dokonana wypłata z gwarancji w świetle tzw. stosunku podstawowego może ostatecznie zostać jednak uznana za niezasadną.

Zleceniodawcy udzielenia gwarancji przysługuje wówczas roszczenie do jej beneficjenta o zwrot równowartości kwoty wypłaconej beneficjentowi z tytułu gwarancji, niezasadnej z punktu widzenia tzw. stosunku podstawowego, zabezpieczonego gwarancją (zleceniodawca gwarancji i jej beneficjent są stronami tego stosunku podstawowego, zaś bank - gwarant, po wypłacie gwarancji, realizuje roszczenie zwrotne względem zleceniodawcy). Jeśli więc kwota wypłacona powodowi z tytułu gwarancji bankowej byłaby bezpodstawną w świetle umowy gwarancji dobrego wykonania (np. dlatego, że nie ujawniły się jakiegokolwiek usterki wymagające naprawy bądź koszty ich napraw są niższe niż kwota wypłaconej gwarancji) syndykowi (...), zobowiązanemu do zaspokojenia roszczenia regresowego banku, będzie przysługiwać roszczenie wobec powoda o zwrot równowartości wypłaconej gwarancji. Kwestia ta może zostać rozstrzygnięta wyłącznie w sporze między tymi podmiotami, nie zaś w niniejszej sprawie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 10 lutego 2010 roku, V CSK 233/09).

Po drugie, stosunek podstawowy gwarancji, do którego odwoływał się pozwany, nie wygasł ze skutkiem *ex tunc* (od samego początku, z mocą wsteczną), ale ze skutkiem *ex nunc*, tj. dopiero od dnia ogłoszenia upadłości (...) w dniu 20 lutego 2020 roku. Do tej daty gwarancja dobrego wykonania zabezpieczona gwarancją bankową istniała i wywoływała skutki prawne. Gwarancja bankowa może być prawidłowo zrealizowana także i w takim przypadku, tj. sytuacji, w której umowa podstawowa obowiązywała przez pewien czas w przeszłości, skutkując powstaniem określonych roszczeń jej stron. Wbrew odmiennemu stanowisku pozwanego, beneficjent gwarancji nie ma w takiej sytuacji obowiązku wykazywania, z którą „częścią” tzw. stosunku podstawowego – przed jego rozwiązaniem czy po – związane są roszczenia, które chce zaspokoić przy pomocy gwarancji bankowej (w rozpoznawanej sprawie sprowadzałoby się to do wskazania daty ujawnienia danej usterki i ustalenia, czy wystąpiła ona przed odstąpieniem od umowy, czy po nim). Takiego wymogu formalnego gwarancja ani nie określała w niniejszej sprawie, ani nie sposób go wywodzić z jakichkolwiek zasad ogólnych.

Wygaśnięcie stosunku podstawowego dopiero z chwilą ogłoszenia upadłości (...) przeczy jednak twierdzeniom pozwanego o nieistnieniu tego stosunku w ogóle. Przeciwnie, do 20 lutego 2020 roku stosunek podstawowy gwarancji dobrego wykonania miał swoją ważną podstawą prawną, zobowiązującą (...) do określonych świadczeń w trakcie jego trwania i mogącą wywołać potrzebę uruchomienia gwarancji bankowej w razie ich niespełnienia w jakimkolwiek zakresie. Powstałe już uprawnienia i wynikające z nich roszczenia nie tracą racji bytu wskutek późniejszego odstąpienia od umowy; skutek odstąpienia ex nunc na nie się nie rozciąga. O innych uprawnieniach w tym zakresie będzie jeszcze mowa w dalszych rozważaniach.

III. Postanowienie sądu upadłościowego wymaga odrębnego omówienia. Sąd Okręgowy dostrzega, że w uzasadnieniu postanowienia z 18 czerwca 2020 roku zezwalającego na odstąpienie od umowy został wyrażony pogląd o akcesoryjności gwarancji bankowej względem gwarancji udzielonej w umowie o generalne wykonawstwo. Miałyby się ona wyrażać w tym, że zobowiązanie z gwarancji bankowej "jest ściśle związane ze zobowiązaniami, których wykonanie umowa ta zabezpiecza", a w konsekwencji "odstąpienie (...) od umowy gwarancji doprowadzi do bezprzedmiotowości istnienia gwarancji bankowej". Stanowisko sądu upadłościowego o naturze gwarancji bankowej wyrażone w uzasadnieniu wydanego postanowienia nie wiąże Sądu w rozpoznawanej sprawie o roszczenie z tej gwarancji. Pogląd ten jest nadto nietrafny - całkowicie abstrahuje bowiem od treści gwarancji bankowej w niniejszej sprawie, która wyklucza uznanie jej za czynności prawną w jakimkolwiek zakresie akcesoryjną względem stosunku podstawowego.

Należy jednak zauważyć, że Sąd upadłościowy wskazał na istnienie określonych roszczeń powoda także po dokonaniu przez syndyka odstąpienia od umowy ze skutkiem ex nunc. Ich źródłem jest art. 99 Prawa upadłościowego, zgodnie z którym druga strona może dochodzić w postępowaniu upadłościowym należności z tytułu wykonania zobowiązania i poniesionych strat. Sąd zaliczył do tej kategorii wszelkie koszty wykonania zastępczego rozmaitych napraw i awarii, i wskazał, że wierzytelność z tego tytułu powód może zgłosić do masy upadłości; będzie ona podlegać zaspokojeniu w ramach planu podziału. Przepis art. 99 Prawa upadłościowego oznacza, że powodowi przysługuje względem upadłego roszczenie pieniężne, które jest w pewnym zakresie powiązane ze stosunkiem podstawowym – w tym sensie, że stanowi konsekwencję rozliczenia tego stosunku.

IV. Nadużycie gwarancji bankowej jako rodzaj nadużycia prawa w ogóle (art. 5 k.c.) to zarzut, do którego można odwołać się wyłącznie w okolicznościach wyjątkowych. Podlega on ocenie wyłącznie na podstawie zobowiązania z gwarancji: prawnie relewantne nadużycie może zachodzić wyłącznie w stosunku beneficjenta gwarancji z gwarantem, nie zaś np. w relacji łączącej beneficjenta gwarancji ze zleceniodawcą jej udzielenia (por. G. Tracz, "Umowa gwarancji ze szczególnym uwzględnieniem gwarancji bankowej", Zakamycze 1998 r., str. 275). Nadużycie występuje wówczas, gdy beneficjent nie honoruje celu gwarancji lub wykorzystuje udzielone zabezpieczenie dla innych celów niż określone w gwarancji (por. uzasadnienie wyroków Sądu Najwyższego: z 25 stycznia 1995 r., III CRN 70/94 oraz z 10 lutego 2010 r., V CSK 233/09). Ogólnie rzecz ujmując, chodzi o takie sytuacje, w których nadużycie jest ewidentne: gwarancja stała się narzędziem uzyskania nienależnych korzyści, albo jej wykorzystanie jest wynikiem zmywu zainteresowanych. W orzecznictwie wskazano także, że nadużycie gwarancji może, w zależności od konkretnych okoliczności, wystąpić także w razie braku stosunku podstawowego, którego zabezpieczenie stanowiło cel gwarancji (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej z 28 kwietnia 1995 r., III CZP 166/94 oraz wyroków Sądu Najwyższego: z 14 kwietnia 2016 roku, II CSK 307/15, z 21 sierpnia 2014 r., IV CSK 683/13). W tym ostatnim przypadku chodzi o sytuację, w której stosunek podstawowy nigdy nie istniał (np. gwarancja udzielona na zabezpieczenie spłaty kredytu, który nigdy nie został kredytobiorcy wypłacony). Instytucja nadużycia, jak zostało wskazane wyżej, ma charakter ekstraordynaryjny, zaś jej stosowanie musi być ostrożne, by nie skutkowało zanegowaniem całej konstrukcji gwarancji jako narzędzia zabezpieczenia, i to w sposób w istocie sprzeczny z celem tego zabezpieczenia.

W niniejszej sprawie nie zachodzi żaden ze wskazanych powyżej przypadków nadużycia gwarancji. Powód jest beneficjentem gwarancji bankowej oraz uprawnionym ze stosunku podstawowego gwarancji dobrego wykonania, która obowiązywała do 20 lutego 2020 roku. W trakcie jej obowiązywania ujawniły się określone usterki i wady budynku, który był realizowany przez upadłego (...) na podstawie umowy o generalne wykonawstwo. Powodowi

przysługuje roszczenie o naprawę tych ujawnionych usterek (które ujawniły się w czasie obowiązywania gwarancji dobrego wykonania i jednocześnie ważności gwarancji bankowej). Realizacja tego uprawnienia może nastąpić poprzez zgłoszenie roszczenia pieniężnego do masy upadłości o zwrot kosztów napraw wykonanych zastępczo bądź poprzez skorzystanie z gwarancji bankowej. Domaganie się wypłaty od gwaranta nie stanowi w tych okolicznościach narzędzia uzyskania nienależnych korzyści, a przeciwnie - realizację zabezpieczenia zgodnego z tzw. stosunkiem podstawowym.

V. Zarzut nadużycia gwarancji był także uzasadniany w niniejszej sprawie (przez interwenienta ubocznego) niewykazaniem przez powoda, by (...) wyraził zgodę na przeniesienie praw wynikających z umowy o generalne wykonawstwo, wymaganą w świetle art. 23.1 tej umowy. Zdaniem interwenienta, skutkuje to niewykazaniem przez powoda, że nabył prawa z gwarancji dobrego wykonania, a w konsekwencji – że może zostać uznany za beneficjenta gwarancji bankowej. Kolejne dwa zarzuty interwenienta zgłoszone celem uzasadnienia nadużycia gwarancji to niewykazanie przez powoda wad, na podstawie których domaga się wypłaty środków z gwarancji bankowej oraz niewykazanie dat powstania i zgłoszenia wad obiektu, co uniemożliwia ustalenie, czy gwarancja bankowa w ogóle obejmuje te wady, na których nieusunięcie powód się powoływał. Wszystkie te zarzuty były nietrafne.

Pierwszy zarzut – niewykazania udzielonej przez (...) zgody na przeniesienie praw - w ogóle nie może być rozpatrywany jako uzasadnienie nadużycia gwarancji. Jak zostało omówione wyżej, nadużycie gwarancji podlega ocenie wyłącznie w relacji beneficjenta gwarancji i banku – gwaranta. Niedopuszczalne jest uzasadnianie tego zarzutu argumentem odnoszącym się do tzw. stosunku podstawowego – a argument braku zgody (...) odnosi się wprost do tego stosunku.

Zarzut ten jest niezasadny także wówczas, gdyby rozpatrywać go wyłącznie na tle gwarancji bankowej - jako zarzut niewykazania formalnego uprawnienia z tej gwarancji, tj. statusu beneficjenta gwarancji. Pozwany jako gwarant wyraził zgodę na przeniesienie wierzytelności pierwotnego beneficjenta gwarancji na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości, o ile nastąpi także przeniesienie wierzytelności zabezpieczonych gwarancją. Powód jest właśnie takim kolejnym właścicielem, a na podstawie umowy sprzedaży nieruchomości doszło do przeniesienia na jego rzecz także gwarancji dobrego wykonania, czyli zabezpieczonej wierzytelności. Ziściły się zatem wszystkie przesłanki przejścia gwarancji bankowej na rzecz powoda, i, jak się zdaje, właśnie z tego względu pozwany bank wystosował do powoda 6 marca 2020 roku pismo, w którym oświadczył, że **przeniesienie wierzytelności beneficjenta gwarancji jest skuteczne oraz że uznaje powoda za aktualnego beneficjenta gwarancji** (pismo omówione szczegółowo w pkt. IV stanu faktycznego). Zarzut ewentualnego niewyrażenia przez (...) stosownej zgody pozostaje więc bez wpływu na ważność i skuteczność gwarancji bankowej. Jeśli taka zgoda istotnie nie została udzielona, można to rozpatrywać jedynie w kontekście nienależytego wykonania zobowiązania w umowie o generalne wykonawstwo – między stronami tej umowy.

Powód jako beneficjent gwarancji nie miał także obowiązku wykazywania wad, których pokrycia domaga się z gwarancji, ani też dat ich powstania i zgłoszenia wad obiektu. Analogicznie jak w przypadku poprzedniego, wyżej omówionego zarzutu braku zgody na przeniesienie praw – nie są to zarzuty mogące uzasadniać nadużycie gwarancji bankowej. Nie dotyczą bowiem tej gwarancji, a wyłącznie stosunku podstawowego gwarancji dobrego wykonania. Jeśli zaś zarzut niewykazania wad, dat ich powstania i zgłoszenia obiektu rozpatrywać wyłącznie na podstawie gwarancji bankowej – jako zarzut niewykazania przesłanek formalnych uzasadniających wypłatę z tej gwarancji – to wskazać należy, że przesłanki formalne wypłaty z gwarancji zostały określone wprost w jej treści. Należą do nich: wystosowanie przez beneficjenta pisemnego żądania wypłaty z gwarancji oraz złożenie oświadczenia, że (...) naruszył swoje zobowiązania gwarancyjne wynikające z umowy z 29 września 2016 roku wraz ze wskazaniem, w jakim zakresie dopuścił się tego naruszenia. Powód miał zatem obowiązek złożyć jedynie **oświadczenie** i nie miał obowiązku wykazywania ani wad, ani dat ich powstania i zgłoszenia. Odmiennie stanowisko interwenienta jest doszukiwaniem się w gwarancji bankowej treści, których w niej po prostu nie ma. Z uwagi na powyższe, bezprzedmiotowe i niezasadne było prowadzenie postępowania dowodowego celem wykazania, czy wady wskazane przez powoda w wezwaniu do wypłaty gwarancji istnieją oraz jaki jest rynkowy koszt ich usunięcia. Dowody z opinii biegłego oraz zeznań świadków zgłoszone przez interwenienta i pozwanego zostały zatem pominięte przez Sąd.

VI. Mając to wszystko na względzie, Sąd zasądził powodowi od pozwanego kwotę 425 826 złotych tytułem gwarancji bankowej, na podstawie art. 81 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 83 tej ustawy oraz art. 353 § 1 k.c., zgodnie z którym wierzyciel może żądać od dłużnika spełnienia świadczenia.

O odsetkach od zasądzonej kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Roszczenie o wypłatę gwarancji bankowej nie ma oznaczonego terminu spełnienia świadczenia. W takim przypadku obowiązuje reguła z art. 455 k.c., zgodnie z którą świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W niniejszej sprawie powód zgłosił roszczenie pismem z 30 grudnia 2020 roku, doręczonym pozwanemu 26 stycznia 2021 roku. Sąd uznał, że kryterium niezwłoczności, o którym mowa w art. 455 k.c., spełnia termin 7 dni. Termin ten upłynął 2 lutego 2021 roku, co uzasadnia zasądzenie odsetek od 3 stycznia 2021 roku. W petitum pozwu powód domagał się jednak odsetek od 4 stycznia 2021 roku, a jego żądaniem, jako gospodarza roszczenia, Sąd był związany. Stąd odsetki zostały zasądzone od 4 stycznia 2021 roku do dnia zapłaty.

Rozliczenie kosztów Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu, w myśl art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, Sąd może rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu; w tej sytuacji, po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, referendarz sądowy w sądzie pierwszej instancji wydaje postanowienie, w którym dokonuje szczegółowego wyliczenia kosztów obciążających strony. Sąd przesądził jedynie zasadę odpowiedzialności za wynik sporu ustalając, że powód wygrał proces w całości.

Z tych wszystkich względów Sąd orzekł jak w wyroku.

SSO Magdalena Gałązka